

- 26: 99–114.
- FERIANC O., FERIANCOVÁ-MASÁROVÁ Z. & BRTEK V. 1973: Vogelsynusion des Eichen-Hainbuchenwalds in Báb bei Nitra. — Acta Fac. rer. natural. Univ. Comenianae, Zoologia (Bratislava) **18**: 177–211.
- FERIANCOVÁ-MASÁROVÁ Z. & BRTEK V. 1969: Vtáctvo južnej časti Malých Karpát. — Biol. práce **15**: 7–76.
- KALIVODOVÁ E. & BRTEK V. 1977: Vtáctvo severnej časti Malých Karpát. — Biol. práce **23**: 1–107.
- KRIŠTÍN A. 1999: Vtáčie spoločenstvá národných prírodných rezervácií Mláčik a Boky (Kremnické vrchy). — Ochrana prírody **17**: 175–182.
- KRIŠTÍN A. 2008: Vtáctvo niektorých agrocenóz a vodných nádrží Nitrianskej pahorkatiny: oblasť plánovaná pre veterné elektrárne. — Tichodroma **20**: 103–111.
- KRIŠTÍN A., MIHÁL I. & URBAN P. 2001: Roosting of the Great Tit *Parus major* and the Nuthatch *Sitta europaea* in nest boxes in an oak-hornbeam forest. — Folia Zool. **50**: 43–53.
- LEŠO P. 2003a: Hniezdne ornitocenózy dvoch mladších vekových štádií dubového lesa. — Sylvia **39**: 67–78.
- LEŠO P. 2003b: Important bioindicator bird species of four West Carpathians natural oak forests. — Folia Oecol. **30**: 35–44.
- LEŠO P. 2007: Zmeny v hniezdných zoskupeniach vtákov mladých dubových porastov po 10 rokoch. — Tichodroma **19**: 25–30.
- PUCHALA P. 2007: Dutinové hniezdiče (*Dendrocopos medius*, *Ficedula parva* a *Ficedula albicollis*) a ponuka hniezdných možností v Chránenom vtáčom území Malé Karpaty. — Tichodroma **19**: 17–23.
- SCHWERDTFEGGER F. 1975: Synökologie. — Verlag Paul Parey, Hamburg.

Došlo: 18. 7. 2008

Prijaté: 23. 9. 2008

Zaujímavosti z hniezdenia brhlíka lesného (*Sitta europaea*), belorítky domovej (*Delichon urbica*) a lastovičky domovej (*Hirundo rustica*)

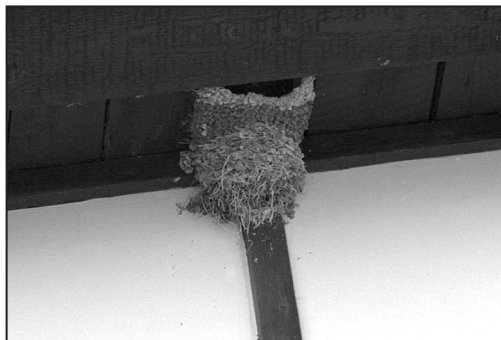
Breeding curiosities in Nuthatch (Sitta europaea), House Martin (Delichon urbica) and Barn Swallow (Hirundo rustica)

Štefan DANKO

Jána Švermu 1, 071 01 Michalovce, Slovensko; danko@gecom.sk

Je známe, že brhlíky hniezdia v dutinách stromov buď po d'atľoch, žlnách, v búdkach alebo aj v prirodzených dutinách. Vletový otvor si zamurujú pomocou hliny na im vhodný priemer. Väčšinou sú to len tenké, niekoľko mm alebo cm široké pásy okolo vletového otvoru (Glutz von Blotzheim & Bauer 1993). V dvoch prípadoch som však našiel zamurované vchody do dutín nezvyčajných rozmerov. Jednu prirodzenú dutinu som našiel 18. 2. 1968 v breze pri Nižnom Orlíku (DFS 6695) v Ondavskej

vrchovine. Pôvodný otvor mal hruškovitý tvar rozmerov 13×25 cm. Brhlíky ho zamurovali na finálny vletový otvor 25 mm a hrúbku hlinenej steny 8 cm. Ešte výkonnejšiu murársku prácu ale vykonal pár brhlíkov, ktorý pri Priekope (7299) vo Vihorlatských vrchoch zamuroval vletový otvor do búdky pre sovy dlhochvosté rozmerov 20×35 cm. Otvorením búdky by som však hlinu poškodil, preto som nemohol vidieť aká bola hrúbka steny a kde umiestnili svoje hniezdo na dne búdky rozmerov 35×35

Obr. 1. Hniezdo *Hirundo rustica* dostavané *Delichon urbica*. Jazero Izra, 12. 5. 1997 (Foto. Š. Danko).

Fig. 1. The nest of *Hirundo rustica* completed by *Delichon urbica*. Jazero Izra lake, May 12, 1997 (Photo by Š. Danko).

cm. Ďalšie neobyčajné hniezdenie som zistil v mestskom parku pri Zemplínskemu múzeu v Michalovciach (7297), kde hniezdil pár brhlíkov v stene domu. Poškodenú omietku si taktiež upravili pomocou hliny.

So stavebnou zvláštnosťou som sa stretol aj u belorítok. V r. 1993 si postavil hniezdo pár lastovičiek taktiež nezvyčajne, teda nie vo vnútri nejakej miestnosti domu, ale zvonku na drevenú hradu domu pod rímsou (Priekopa, 7299). Po ich vyhnízení prileteli belorítka, hniezdo lastovičiek dostavali podľa svojho spôsobu a začiatkom augusta z neho vyviedli svoje mláďatá. S tým istým spôsobom „dvojdomek“ lastovička – belorítka som sa stretol pri jazere Izra neďaleko Slanskej Huty v Slanských vrchoch (7494). Na jednej z chat som našiel také hniezdo 12. 5. 1997 (obr. 1). Hniezdenie lastovičiek zvonku pod rímsami budov som zistil aj v auguste r. 1983 v Remetských Hámroch (7199) pod úpäťm Vihorlatských vrchov. Zaujímavé ale bolo to, že lastovičky v tom roku v tejto dedine hniezdili skoro v každom osvetľovacom telese neónových lúčok na uliciach, na ktorých chýbali kryty. V noci na ne z bezprostrednej blízkosti svietili neónové svetidlá. Ešte zaujímavejšie bolo to, že hniezdili skoro v každom amplióne miestneho rozhlasu práve na zadnej dierkovanvej strane, odkiaľ vychádzal pre ne

a ich mláďatá denne zrejme ohlušujúci hluk pri hlásení správ pre občanov. Zvlášť hniezda si stavali lastovičky v plechovej kačičiarni na iňačovských rybníkoch (7398) v 80. rokoch 20. storočia, ktoré stavali zvnútra pod štítom strechy na paralelne a vodorovne zavesených kábloch elektrického vedenia, pričom hniezda boli úplne okrúhle, pripomínajúce tanier alebo misku.

V našej ornitologickej literatúre som sa s takými prípadmi hniezdenia spomenutých troch druhov spevavcov stretol len ojedinele. O dvojitom hniezde lastovičky a belorítka písal Sládek (1965), ktoré postavili na sklenenú guľu osvetľovacieho telesa. Aj z toho dvojhniezda úspešne vylтели mladé belorítka. O hniezdení brhlíka v stene budovy písal Pohle (1969), niekoľko takých prípadov sa spomína v diele Glutz von Blotzheim & Bauer (1993). O hniezdení lastovičiek mimo uzavretých miestností písali Knolle & Neuhaus (1970) a Ringleben (1970). O prispôbení sa lastovičiek na hluk píše Novák (1986), keď jeden pár si postavil hniezdo v strojnici stolárskej dielne. Hniezdenie pod cestnými mostami som zistil napr. pri Tibave (7299) a Iňačovciach (7398), ale tento spôsob sa publikoval už veľakrát v našej i zahraničnej literatúre.

Literatúra

- GLUTZ VON BLOTZHEIM U. N. & BAUER K. M. 1993: Handbuch der Vögel Mitteleuropas. Band 13/II Passeriformes. — AULA-Verlag, Wiesbaden.
- KNOLLE F. & NEUHAUS W. 1970: Aussenbruten der Rauchschnalbe (*Hirundo rustica*) im Harzbergland. — Ornithol. Mitteil. **22**: 69.
- NOVÁK S. 1986: Hnízdění vlaštovky obecné (*Hirundo rustica*) ve hlučném prostředí. — *Acrocephalus* **8**: 28.
- POHLE H.-J. 1969: Kleiberbrut im Bahnhofsgebäude. — *Der Falke* **16**: 211.
- RINGLEBEN H. 1970: Zur Brutbiologie, insbesondere zum Nestbau der Rauchschnalbe. — *Der Falke* **17**: 340–343.
- SLÁDEK J. 1965: Zaujímavé umiestnenia hniezda u lastovičiek. — *Sylvia* **17**: 246–247.

Došlo: 25. 9. 2008

Prijaté: 8. 10. 2008